

STORTINGET

Innst. 166 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:74 LS (2020–2021)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski og Karin Andersen om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av kompensasjonsordning

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«A.

Vedtak til lov

om endring av lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall (utvidelse av ordningen mv.)

I

I lov 17. april 2020 nr. 23 om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

Tilskuddsordningen gjelder for kalendermånedene mars, april og mai samt desember 2020 og januar og februar 2021.

§ 7 skal lyde:

Innovasjon Norge er tilskuddsmyndighet etter loven. *Næringsdepartementet* er klageinstans.

II

Loven trer i kraft straks.

B.

1. Stortinget ber regjeringen umiddelbart iverksette en midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort inntektsbortfall som konsekvens av koronakrisen og ellers sunn drift. Ordningen etableres i regi av Innovasjon Norge, som har ansvar for en rekke andre låne- og tilskuddsordninger og tilstedeværelse i hele landet.
2. Stortinget ber regjeringen umiddelbart komme tilbake til Stortinget med forslag om å oppskalere rammene for Innovasjon Norges låne- og garantiordninger i tråd med næringslivets behov for støtte på grunn av smitteverntiltakene og pandemien for øvrig.»

Forslagsstillerne viser videre til Innst. 232 L (2019–2020), jf. Prop. 70 LS (2019–2020), og vedtakelsen av lov 17. april 2020 nr. 23 om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall. Denne loven er også utgangspunktet for lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020.

Lov 17. april 2020 nr. 23 hjemler en tilskuddsordning med virketid for kalendermånedene mars, april og mai 2020. Forslagsstillerne foreslår at dette endres til kalendermånedene desember 2020 og januar og februar 2021 for å sikre nødvendig lovhjemmel for umiddelbart å opprette en tilskuddsordning gjennom Innovasjon Norge.

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Charister Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til at det i representantforslaget fremmes forslag om en ny midlertidig tilskuddsordning gjennom Innovasjon Norge. Komiteen merker seg at forslaget innebærer endringer i lov 17. april 2020 nr. 23 om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall.

Komiteen viser til at mange bedrifter er hardt rammet som følge av koronapandemien. Det haster derfor med å få på plass en ny kompensasjonsordning. Stortinget besluttet ved behandlingen av Innst. 119 L (2020–2021) at Brønnøysundregistrene skal håndtere den nye ordningen. Næringsministeren har varslet at den nye ordningen skal være på plass 18. januar 2021.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at det er viktig å sikre ordninger som gir bedrifter tilgang på likviditet. Ordninger som sikrer dette, er avgjørende for at bedrifter og arbeidsplasser skal bevares gjennom krisen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til den alvorlige situasjonen som mange bedrifter nå befinner seg i, og er kjent med at dette blant annet gjelder bedrifter i utelivsbransjen, reiseliv og eventbransjen. Flertallet er sympatisk innstilte til intensjonen bak foreliggende representantforslag om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av kompensasjonsordning. Flertallet viser til brevet fra statsråden til komiteen 11. desember 2020 i sakens anledning, der statsråden skriver at det vil være «praktisk talt umulig å etablere en fullt operativ støtteordning før jul» gjennom Innovasjon Norge, slik representantforslaget ber om.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, merker seg at dette har sammenheng med Innovasjon Norges kapasitet og arbeidsmåte, i tillegg til at en ordning må godkjennes av ESA før den trer i kraft. På dette grunnlag mener dette flertallet at foreliggende representantforslag ikke er egnet til å av-

hjelpe situasjonen til bedrifter i en kritisk situasjon, men vil være med på å komplisere kompensasjonsordningen som allerede er under utarbeiding.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen siden mars 2020 har satt i verk en lang rekke tiltak for å støtte opp under næringslivets evne til å håndtere den krevende situasjonen vi nå er i, og flere av disse tiltakene kommer regjeringen til å fortsette med. Regjeringen har på kort tid etablert flere generelle låne- og kompensasjonsordninger som på en effektiv måte skal avhjelpe bedrifter som opplever en vanskelig situasjon. Et av de viktigste virkemidlene har vært kompensasjonsordningen for næringslivet, som i perioden mellom mars og august 2020 tildelte nærmere 7 mrd. kroner i støtte til mer enn 30 000 norske bedrifter. Disse medlemmer viser til at regjeringen har hatt tett dialog med partene i arbeidslivet om utformingen av ordningene, og den overordnede tilbakemeldingen fra både NHO, LO, Virke og SMB Norge er at kompensasjonsordningen for næringslivet for perioden mars–august virket godt. Ordningen utgjorde den viktigste støtten for bredden av bedrifter som opplevde stort omsetningsfall som følge av koronapandemien, og partene i arbeidslivet var samstemte i at de ønsket en videreføring av ordningen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen nå etablerer en ny ordning i Brønnøysundregistrene. Ordningen er utarbeidet i tett dialog med partene i arbeidslivet slik at vi skal få en ordning som treffer godt. Ordningen vil åpne mandag 18. januar 2021 kl. 08:00. Det legges opp til automatisk søknadsbehandling slik at søkere som har alt i orden, vil kunne få penger på konto få dager etter at søknaden er sendt.

For å avhjelpe situasjonen i mellomtiden for foretak med umiddelbart behov for likviditet viser disse medlemmer til at regjeringen har forlenget ordningen med at bedrifter og selvstendig næringsdrivende kan søke om betalingsutsettelse for skatter og avgifter. Ordningen vil nå gjelde frem til utgangen av februar 2021. Dette er et virkemiddel for å lette på foretakenes likviditetssituasjon på kort sikt. Bankene har i tillegg stor handlefrihet til å gi lån under lånegarantiordningen. Lånegarantiordningen innebærer at staten dekker 90 pst. av bankenes eventuelle tap på garanterte lån, og innebærer en betydelig risikoavlastning for bankene. Disse medlemmer viser til at regjeringen nylig innførte utvidet løpetid på inntil seks år og åpnet for at bankene kan gi lånekunder avdragsfrihet på opptil tre år. Regjeringen vet at det har vært krevende for bankene å dokumentere sine vurderinger av om en bedrift antas å være lønnsom under normale markedsforhold, når forholdene er så lite normale som nå, og har derfor forenklet dokumentasjonskravene ved å klargjøre at det er

tilstrekkelig å kunne dokumentere overskudd i 2019. I september 2020 fikk bankene mer fleksibilitet i vurderingen av lånesøknader fra små bedrifter knyttet til kriteriet om økonomiske vanskeligheter.

Disse medlemmer viser til at representantforslaget går ut på at det skal opprettes en ordning i Innovasjon Norge som skal sikre bedrifter med likviditetsmangel umiddelbare utbetalinger. Disse medlemmer viser til svarbrev fra næringsministeren som viser at det vil være vanskelig å etablere en fullt operativ støtteordning før jul. Det er flere grunner til dette. For å iverksette en støtteordning trenger man systemer for mottak og behandling av søknader, og for utbetaling av støtte. Selv om lån er innenfor Innovasjon Norges normale virksomhet, må det utformes et nytt regelverk for en ordning tilpasset dette konkrete behovet. Disse medlemmer viser til at Innovasjon Norges ordninger i utgangspunktet er rettet mot mer langsiktige kapitalbehov, ikke driftskapital, og det stilles normale krav til bedriftenes økonomi og evne til å stille sikkerhet. Dette innebærer at det er behov for å behandle hver søknad manuelt før et lån kan innvilges. Basert på erfaringer fra den tidligere kompensasjonsordningen kan det forventes et sted mellom 6 000 og 25 000 søknader per søknadsrunde. Til sammenlikning behandler Innovasjon Norge totalt om lag 4 500 søknader i et normalår. Innovasjon Norge håndterer videre p.t. mange andre ekstraordinære ordninger, og det er opplyst at de ikke har kapasitet til å behandle det søknadsvolumet det her kan være snakk om, før utbetalingene fra kompensasjonsordningen kan skje i uke 3. Det kan legges til at det ikke er klageadgang for vedtak fattet av Innovasjon Norge.

Disse medlemmer viser til at støtteordninger dessuten må godkjennes av ESA. Å utbetale støtte før ordningen er godkjent er et brudd på iverksettelsesforbudet. Da blir støtten ulovlig, og man risikerer at den må betales tilbake. Støtten kan heller ikke gis som et lån inntil godkjenning er klar. Lån som er ment å konverteres til støtte/tilskudd uten forutgående godkjenning fra ESA, vil også være ulovlig tildelt støtte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter intensjonen i forslaget. Regjeringen har siden juni hatt kunnskap om at Skatteetaten ikke kunne håndtere en økonomisk kompensasjonsordning ved en ny nedstenging. Likevel ble det ikke igangsatt et arbeid med å utvikle en ny utbetalingsløsning før i oktober. Denne dårlige kriseledelsen fra regjeringens side gjør at mange bedrifter nå har ventet på økonomisk støtte helt siden den forrige kompensasjonsordningen ble avvirket i september. Dette gjelder bedrifter som allerede har tæret på egne reserver siden mars, og som nå i mange tilfeller befinner seg i en likviditetskrise.

Disse medlemmer mener regjeringen i det minste burde etablert ordninger som sikret flere tilgang på likviditet frem til kompensasjonen utbetales på nyåret.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringens ordninger oppleves som lite treffsikre, særlig for mange små bedrifter.

Arbeiderpartiet har tidligere foreslått at lånegarantiordningen utvides til å garantere for 100 pst. av lån, jf. Innst. 119 L (2020–2021). Dette vil kunne hjelpe bedrifter med en etablert bankforbindelse. For bedrifter uten en slik forbindelse etterlyses flere strakstiltak fra regjeringen, for å unngå at bedrifter og arbeidsplasser går tapt i påvente av en utbetalingsløsning for den generelle kompensasjonsordningen for næringslivet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til statsrådets brev til komiteen datert 11. desember 2020, der det argumenteres med at den foreslåtte ordningen i regi av Innovasjon Norge ikke vil være praktisk mulig å gjennomføre. Disse medlemmer merker seg at statsråden i denne forbindelse blant annet viser til at det basert på tidligere erfaringer kan forventes «et sted mellom 6 000 og 25 000 søknader», og at Innovasjon Norge derfor ikke vil ha «kapasitet til å behandle det søknadsvolumet det her kan være snakk om før utbetalingene fra kompensasjonsordningen kan skje i uke 3».

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at statsråden med dette bekrefter behovet for en slik ordning som her foreslås, og at hun også innser at de ordninger som regjeringen har etablert, ikke er tilstrekkelig for å dekke bedriftenes akutte behov for likviditet etter mange måneder med nedstengning grunnet pandemien. Disse medlemmer ser det som sterkt beklagelig at verdifull tid denne høsten har gått tapt, og at regjeringen ikke har bidratt til å få på plass ordninger som gjør at bedriftene får utbetalt støtte iht. kompensasjonsordningene som Stortinget har vedtatt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser at det ikke lenger vil være mulig å etablere en ordning med en slik innretning som forslaget legger opp til, før kompensasjonsordningen er på plass 18. januar 2021, men vil understreke at det forventes at regjeringen strekker seg langt for å vurdere ytterligere strakstiltak som kan gi bedrifter likviditet i en svært vanskelig situasjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet har vært med på å forbedre kompensasjonsordningene blant annet

gjennom å øke kompensasjonsgraden fra 60 pst. til 70 pst. for september 2020, øke kompensasjonsgraden fra 70 pst. til 85 pst. for november og desember 2020, øke kompensasjonsgraden fra 70 pst. til 80 pst. for januar og februar 2021, utvide ordningen med utsatt skatt med to måneder, slik at første innbetaling blir 1. april 2021 heller enn 1. februar 2021, og forlenge ordningen med statlig garanterte lån for små og mellomstore bedrifter ut første halvår 2021, og å forlenge løpetiden på disse til 6 år.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet viser til at særlig utelivet i blant annet Oslo i praksis har fått yrkesforbud gjennom skjenkeforbudet, og at mange nå står i fare for å gå konkurs. Disse medlemmer vil påpeke at utelivet er en viktig del av kulturtilbudet i Norge, og at utelivet er en viktig arbeidsgiver hvor særlig mange unge får sitt første møte med arbeidslivet. Disse medlemmer er bekymret for hva en konkursbølge i utelivet vil føre til, og ser at dette er nært forestående.

Komiteen mener de verst rammede kommunene bør tilføres et økonomisk handlingsrom til å kunne gi kompensasjon til lokalt næringsliv som rammes av pandemien og lokale smittevernstiltak. Med bakgrunn i dette fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om en tilskuddspott til kommuner med arbeidsledighet over landsgjennomsnittet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at enkelte bedrifter vil ha utfordringer med blant annet å betale skatte- og avgiftskrav som de har fått utsettelse på, etter pandemien er over. Med bakgrunn i dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere sletting av skatte- og avgiftskrav.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at ordningen for utsatt innbetaling av skatter og avgifter er åpen for praktisk talt alle norske bedrifter som har utfordringer med å betale skatte- og avgiftskrav. Det vises videre til at rundt 17 000 søknader om utsettelse etter denne ordningen er innvilget. Å skulle ettergi skatte- og avgiftskrav til disse bedriftene vil være et svært lite målrettet tiltak som vil treffe tilfeldig og skjævt. Det vil også være statsstøttestrengt problematisk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at blant annet byrådet i Oslo har innført strengere smittevernstiltak enn landet for øvrig, og likevel ikke viser noen vilje til å støtte bedrifter som sliter økonomisk grunnet de lokale tiltakene. Disse medlemmer viser til et forslag i bystyret i Oslo onsdag 9. desember om å opprette en akuttbevilling som i særlig grad var myntet på utesteder og restauranter, på omtrent 90 mill. kroner, som Rødt, Kristelig Folkeparti og byrådspartiene Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne stemte mot. Disse medlemmer mener dette var svært uheldig, og at dette tiltaket kunne hjulpet betraktelig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener de overføringene til kommunene i forbindelse med krisen, som regjeringen sammen med Fremskrittspartiet har blitt enige om, ikke har vært tilstrekkelige til at kommunene selv kan bære de økonomiske konsekvensene som følge av lokal nedstenging. Eventuelle tilskuddsordninger til eksempelvis uteliv og servering, treningssentre og kinoer som er hardt rammet, må og bør finansieres av staten. Disse medlemmer viser i den forbindelse til forslaget om en tilskuddsordning i Innst. 119 L (2020–2021), som ville gitt mange aktører, også i Oslo, helt nødvendig krisehjelp. Disse medlemmer mener det er beklagelig at Fremskrittspartiet ikke valgte å støtte en slik løsning som ville gitt forutsigbarhet og trygghet for mange. Det er imidlertid positivt at partiet ser at mange kommuner nå er særlig hardt rammet av lokale smittevernstiltak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet deler bekymringen for blant annet utelivs-, reiselivs- og eventbransjen. Disse medlemmer støtter også ordninger rettet inn mot de hardest rammede kommunene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener dette må måles ut fra konsekvensene for eksempel i form av objektive kriterier som omsetningstap eller arbeidsledighet, fremfor subjektive forhold som omfanget av lokale smittevernregler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet mener at det i tillegg er behov for målrettede tiltak mot restaurant- og utelivsbransjen. På denne bakgrunn foreslås følgende:

«Stortinget ber regjeringen vurdere i neste krisepakke en midlertidig redusert merverdiavgiftssats til 15 pst. for serveringstjenester frem til 1. juli 2021.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at store deler av landets næringsliv

er i en alvorlig krise som følge av inngripende smitteverntiltak. Ferske tall viser at urovekkende mange virksomheter står i fare for konkurs. De statlige virkemidlene viser seg nå enten å ikke omfatte mange nok, være for små eller komme for sent.

Virke publiserte nylig en medlemsundersøkelse som viser at 1 av 8 av deres medlemmer frykter konkurs. I Virke Reiselivs egen medlemsundersøkelse svarte 30 pst. at det er høy sannsynlighet for at de må avvikle eller går konkurs hvis restriksjonene fortsetter i desember.

I NHOs koronaundersøkelse for november 2020 rapporterer bedriftene om svært mørke tall. 56 pst. melder om lavere etterspørsel eller kanselleringer av ordre de siste fire ukene, mot 49 pst. i oktober 2020. 57 pst. av reiselivsbedriftene har tapt over halvparten av omsetningen de siste fire ukene sammenliknet med tilsvarende periode i fjor, mot 33 pst. i oktober 2020. 14 pst. frykter konkurs, mot 13 pst. i oktober 2020. Hver femte småbedrift vurderer konkurrisikoen som reell. 16 pst. mangler penger til å betale regninger som forfaller om kort tid, mot 15 pst. i oktober 2020. Hver tredje reiselivsbedrift har pengemangel. Blant ordrebaserte bedrifter melder omkring halvparten (47 pst.) at ordreinngangen er lavere, sammenliknet med samme måned i 2019. Enda flere (55 pst.) sier at ordreservene er lavere.

Disse medlemmer mener situasjonen er kritisk, og at regjeringen har vært for sent ute med støttetiltak, og at tiltakene er for små.

Disse medlemmer viser til regjeringens næringspolitiske håndtering av pandemiens andre smittebølge. Det er alvorlig at regjeringen ikke hadde en kompensasjonsordning klar da nye inngripende smitteverntiltak rammet næringslivet, og at bedrifter som har blitt rammet, må vente i flere måneder for å motta kompensasjon. Faren for en ny smittebølge med behov for nye smitteverntiltak hadde regjeringens egne helsemyndigheter advart mot ved en rekke anledninger. Statsminister Erna Solberg hadde selv advart mot dette flere ganger.

Disse medlemmer viser til at regjeringen valgte å ikke bruke ordningen som i vår allerede var utviklet i Skatteetaten, og i stedet valgte å etablere en helt ny ordning forvaltet av Brønnøysundregistrene. Dette med kunnskap om at Brønnøysundregistrene ikke ville kunne starte utbetalinger før flere måneder frem i tid.

Disse medlemmer viser videre til regjeringens begrunnelse om bytte av forvaltning av ordningen, om at Skatteetaten ikke har kapasitet til å forvalte kompensasjonsordningen, og at det vil gå ut over etatens kritiske funksjoner som for eksempel skatteinnkreving. Der som ressursituasjonen i Skatteetaten er så kritisk, er det uforståelig at regjeringen i budsjettenigheten med Fremskrittspartiet kutter 20 mill. kroner i etaten. Disse medlemmer mener imidlertid at det kan være gode grunner for at Brønnøysundregistrene skal forvalte den

nye ordningen. Men når regjeringen vet at ordningen ikke kan starte utbetalinger før flere måneder frem i tid, når situasjonen for næringslivet er såpass kritisk, er det for disse medlemmer helt uforståelig at man ikke samtidig får på plass en ordning som kan sikre utbetalinger i mellomtiden.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i løpet av et par uker fikk på plass den første kompensasjonsordningen. 10. november 2020 ble Prop. 1 S Tillegg (2020–2021) sendt til Stortinget med forslag om ny kompensasjonsordning forvaltet av Brønnøysundregistrene. I mellomtiden har regjeringen fått flere reaksjoner fra næringslivet om at det måtte på plass en midlertidig ordning i påvente av kompensasjonsordningen forvaltet av Brønnøysundregistrene. Regjeringen hadde mer enn god nok tid til å få på plass en midlertidig ordning.

Disse medlemmer viser til statsrådets avvisning av forslaget om en midlertidig ordning i påvente av kompensasjonsordningen. Disse medlemmer anerkjenner at tiden er knapp for å få på plass en midlertidig ordning, men behovet er prekært. Storting og regjering må strekke seg mer enn langt for å forhindre at levedyktige bedrifter slås konkurs, med påfølgende unødvendig arbeidsledighet. Kostnaden for folk, bedrifter og samfunn er simpelthen for stor.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti bemerker at statsrådets hovedargumenter mot etablering av en midlertidig ordning er at det tar tid å utforme regelverk, at Innovasjon Norge p.t. ikke har kapasitet eller systemer, og at en ordning må godkjennes av ESA. Dette medlem viser nok en gang til at det våren 2020 ble etablert en ordning på to uker, og at dette handler om prioritering. Dessuten har staten gjennom pandemien opparbeidet en meget stor krisetiltakskompetanse. Vi har både folk og systemer i forvaltningen til å få på plass en ordning raskt. ESA-godkjenning kan dessuten oppnås svært raskt. Hadde den politiske vilje vært sterk nok, ville en slik ordning vært mulig å få på plass i løpet av kort tid.

Dette medlem viser til Dokument 8:74 LS (2020–2021) og fremmer følgende forslag:

«I

I lov 17. april 2020 nr. 23 om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

Tilskuddsordningen gjelder for kalendermånedene mars, april og mai samt desember 2020 og januar og februar 2021.

§ 7 skal lyde:

§ 7. *Tilskuddsmyndighet og klageinstans*

Innovasjon Norge er tilskuddsmyndighet etter loven. *Næringsdepartementet* er klageinstans.

II

Loven trer i kraft straks.»

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart iverksette en midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort inntektsbortfall som konsekvens av koronakrisen og ellers sunn drift. Ordningen etableres i regi av *Innovasjon Norge*, som har ansvar for en rekke andre låne- og tilskuddsordninger og tilstedeværelse i hele landet.»

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart komme tilbake til Stortinget med forslag om å oppskalere rammene for *Innovasjon Norges* låne- og garantiordninger i tråd med næringslivets behov for støtte på grunn av smitteverntiltakene og pandemien for øvrig.»

Dette medlem viser også til at det fortsatt er knyttet stor usikkerhet til pandemiens utvikling, påfølgende smitteverntiltak og konsekvenser for næringsliv. Behovet for en fleksibel midlertidig ordning i regi av *Innovasjon Norge* vil kunne spille en rolle ved en senere anledning. Derfor mener dette medlem at det uansett burde settes i gang et arbeid for å utrede en ordning inkludert ESA-notifisering, som kan være i beredskap ved behov. Dette medlem understreker at det er uakseptabelt at vi havner i samme situasjon på nytt.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en sak hvor det vurderes hvordan det næringsrettede virkemiddelapparatet kan brukes for å sikre likviditet i krisetider.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere sletting av skatte- og avgiftskrav.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen vurdere i neste krisepakke en midlertidig redusert merverdiavgiftssats til 15 pst. for serveringstjenester frem til 1. juli 2021.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

I

I lov 17. april 2020 nr. 23 om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

Tilskuddsordningen gjelder for kalendermånedene mars, april og mai *samt desember 2020 og januar og februar 2021*.

§ 7 skal lyde:

§ 7. *Tilskuddsmyndighet og klageinstans*

Innovasjon Norge er tilskuddsmyndighet etter loven. *Næringsdepartementet* er klageinstans.

II

Loven trer i kraft straks.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen umiddelbart iverksette en midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort inntektsbortfall som konsekvens av koronakrisen og ellers sunn drift. Ordningen etableres i regi av *Innovasjon Norge*, som har ansvar for en rekke andre låne- og tilskuddsordninger og tilstedeværelse i hele landet.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen umiddelbart komme tilbake til Stortinget med forslag om å oppskalere rammene for *Innovasjon Norges* låne- og garantiordninger i tråd med næringslivets behov for støtte på grunn av smitteverntiltakene og pandemien for øvrig.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en sak hvor det vurderes hvordan det næringsrettede virkemiddelapparatet kan brukes for å sikre likviditet i krisetider.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre, og Kristelig Folkeparti. Komiteens tilråding II fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Dokument 8:74 LS (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski og Karin Andersen om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av kompensasjonsordning – vedtas ikke.

II

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om en tilskuddspott til kommuner med arbeidsledighet over landsgjennomsnittet.

Oslo, i næringskomiteen, den 14. desember 2020

Geir Pollestad

leder

Terje Aasland

ordfører

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Næringskomiteens leder

Deres ref

Vår ref

Dato

20/9886-

11. desember 2020

Dokument 8:74 LS (2020-2021) - Representantforslag

Jeg viser til brev av 9. desember 2020 fra næringskomiteens leder ang. dokument 8:74 LS (2020-2021) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski og Karin Andersen om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av kompensasjonsordning. Nærings- og fiskeridepartementet har vurdert representantforslaget.

Først vil jeg understreke at regjeringen er svært opptatt av å ivareta norsk næringsliv i krisen vi nå står oppe i. Siden mars 2020 har regjeringen satt i verk en lang rekke tiltak for å støtte opp under næringslivets evne til å håndtere den krevende situasjonen vi nå er i, og flere av disse tiltakene kommer vil til å fortsette med. Regjeringen har på kort tid etablert flere generelle låne- og kompensasjonsordninger som på en effektiv måte skal avhjelpe bedrifter som opplever en vanskelig situasjon.

Et av de viktigste virkemidlene har vært kompensasjonsordningen for næringslivet, som i perioden mellom mars og august tildelte nærmere 7 mrd. kroner i støtte til mer enn 30 000 norske bedrifter. Regjeringen har hatt tett dialog med partene i arbeidslivet om utformingen av ordningene, og den overordnede tilbakemeldingen fra både NHO, LO, Virke og SMB Norge er at kompensasjonsordningen for næringslivet for perioden mars-august virket godt. Ordningen utgjorde den viktigste støtten for bredden av bedrifter som opplevde stort omsetningsfall som følge av koronapandemien, og partene i arbeidslivet var samstemte i at de ønsket en videreføring av ordningen.

Regjeringen etablerer nå en ny ordning i Brønnøysundregistrene. Også nå er ordningen utarbeidet i tett dialog med partene i arbeidslivet slik at vi skal få en ordning som treffer godt. Ordningen vil åpne mandag 18. januar 2021 kl. 08:00. Det legges opp til automatisk

søknadsbehandling slik at søkere som har alt i orden vil kunne få penger på konto få dager etter at søknaden er sendt.

For å avhjelpe situasjonen i mellomtiden for selskaper som har umiddelbart behov for likviditet, har regjeringen forlenget ordningen med at bedrifter og selvstendig næringsdrivende kan søke om betalingsutsettelse for skatter og avgifter. Ordningen vil nå gjelde frem til utgangen av februar 2021. Dette er et virkemiddel for å lette på foretakenes likviditetssituasjon på kort sikt.

Bankene har i tillegg stor handlefrihet til å gi lån under lånegarantiordningen. Lånegarantiordningen innebærer at staten dekker 90 prosent av bankenes eventuelle tap på garanterte lån, og innebærer en betydelig risikoavlastning for bankene. Regjeringen innførte nylig utvidet løpetid på inntil seks år, og åpnet for at bankene kan gi lånekunder avdragsfrihet på opptil tre år. Vi vet at det har vært krevende for bankene å dokumentere sine vurderinger av om en bedrift antas å være lønnsom under normale markedsforhold når forholdene er så lite normale som nå, og vi har derfor forenklet dokumentasjonskravene ved å klargjøre at det er tilstrekkelig å kunne dokumentere overskudd i 2019. I september 2020 fikk bankene mer fleksibilitet i vurderingen av lånesøknader fra små bedrifter knyttet til kriteriet om økonomiske vanskeligheter.

Representantforslaget går ut på at Innovasjon Norge skal gi lån til bedrifter med likviditetsmangel i perioden frem mot utbetalinger i kompensasjonsordningen. Som jeg redegjorde for i Stortinget vil det være praktisk talt umulig å etablere en fullt operativ støtteordning før jul. Det er flere grunner til dette.

For å iverksette en støtteordning trenger man systemer for mottak og behandling av søknader, og for utbetaling av støtte. Selv om lån er innenfor Innovasjon Norges normale virksomhet, må det utformes et nytt regelverk for en ordning tilpasset dette konkrete behovet. Innovasjon Norges ordninger er i utgangspunktet rettet mot mer langsiktige kapitalbehov, ikke driftskapital, og det stilles normale krav til bedriftenes økonomi og evne til å stille sikkerhet. Dette innebærer at det er behov for å behandle hver søknad manuelt før et lån kan innvilges. Innovasjon Norge har ikke systemer for automatisert saksbehandling, og slike systemer tar tid å utvikle og er kostbare å etablere.

Basert på erfaringer fra den tidligere kompensasjonsordningen kan det forventes et sted mellom 6000 og 25 000 søknader per søknadsrunde. Til sammenlikning behandler Innovasjon Norge *totalt* om lag 4500 søknader i et normalår. Innovasjon Norge håndterer videre p.t. mange andre ekstraordinære ordninger og har ikke kapasitet til å behandle det søknadsvolumet det her kan være snakk om før utbetalingene fra kompensasjonsordningen kan skje i uke 3. Det kan legges til at det ikke er klageadgang for vedtak fattet av Innovasjon Norge.

Støtteordninger må dessuten godkjennes av ESA. Å utbetale støtte før ordningen er godkjent er et brudd på iverksettelsesforbudet. Da blir støtten ulovlig, og man risikerer at den må betales tilbake. Støtten kan heller ikke gis som et lån inntil godkjenning er klart. Lån som er ment å konverteres til støtte/tilskudd uten forutgående godkjenning fra ESA, vil også være ulovlig tildelt støtte.

På denne bakgrunn vil jeg ikke anbefale at man går videre med planer om en slik ordning i Innovasjon Norge nå. Vi har nå arbeidet tett med Brønnøysundregistrene og ESA for å sikre at ordningen og dens regelverk er operativt fra 18. januar 2021. Den tekniske løsningen er straks på plass og testes nå i liten skala, og notifikasjonsprosessen med ESA er snart fullført. Regelverket er snart på plass, noe som gir forutsigbarhet for næringslivet allerede før jul.

Med hilsen

Iselin Nybø

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Næringskomiteens leder

Deres ref

Vår ref

Dato

20/9886-

14. desember 2020

Dokument 8:74 LS (2020-2021) Representantforslag

Jeg viser til brev av 11. desember 2020 med oppfølgende spørsmål til Dokument 8:74 LS (2020-2021) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski og Karin Andersen om å redde sunne bedrifter fra konkurs i påvente av kompensasjonsordningen for bedrifter med stort omsetningsfall. Det bes om lovteknisk bistand til hjemmel for å opprette midlertidig tilskuddsordning for bedrifter med stort omsetningsfall som følge av koronapandemien forvaltet av Innovasjon Norge, for eksempel med utgangspunkt i lov om lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall. Det bes i tillegg om eventuelt andre nødvendige forslag og formuleringer jf. intensjonene i Dokument 8:74 LS (2020-2021), samt en oversikt over ESA-godkjente ordninger fra Norge eller andre land som kan være potensielle kandidatordninger å ta i bruk for umiddelbar utbetaling av tilskudd eller lån til konkurstruede bedrifter.

Innenfor den korte tiden til rådighet har det ikke vært mulig å utarbeide en hjemmel for en midlertidig tilskuddsordning forvaltet av Innovasjon Norge. Dersom eksisterende regelverk skal tilpasses Innovasjon Norge som forvalter, er det behov for å gjøre betydelige endringer. Dette følger blant annet av at forvaltningsloven ikke gjelder for Innovasjon Norge, som er et særlovsselskap underlagt Lov om Innovasjon Norge. Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall (Prop. 70 LS (2019-2020)) er tilpasset Skatteetaten som forvalter, med Skatteetatens hjemler i Skatteloven. Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020 (Prop 31 L (2020-2021)) er utformet med tanke på Brønnøysundregistrene som forvalter, og tar dermed utgangspunkt i forvaltningslovens bestemmelser om saksbehandling.

Det at forvaltningsloven ikke gjelder for Innovasjon Norge, heller ikke når selskapet treffer enkeltvedtak på vegne av staten, jf. Lov om Innovasjon Norge §6 første ledd, får blant annet

konsekvenser for klageadgang. Det eksisterer ingen alminnelig klagerett på vedtak eller beslutninger fattet av Innovasjon Norge. Nærings- og fiskeridepartementet er dermed ikke klageinstans. I lovens forarbeider står det at det "vil være i strid med styrets og administrerende direktørs stilling som leder av selskapet om departementet skal kunne overprøve vedtak fattet i selskapet, jf. § 28 om at departementets myndighet ikke kan utøves utenom foretaksmøtet" (Ot. Prp. nr. 14 (2003-2004)). Mangel på klageadgang var en av årsakene til at det *ikke* ble vurdert som aktuelt at Innovasjon Norge skulle administrere kompensasjonsordningen for reiselivsnæringen, slik representantene hevder.

Videre har ikke Innovasjon Norge hjemmel til å ilegge sanksjoner i form av overtredelsesgebyr og muligheter for tvangsinnndring av disse, dersom de finner at søker har oppgitt uriktige opplysninger. Innovasjon Norges låne- og tilskuddsordninger er per i dag utformet som rettede virkemidler der søknadene underlegges individuell behandling, og vilkårene for tilskudd settes i en kontrakt mellom Innovasjon Norge og tilskuddsmottaker. En slik kontraktmessig tilnærming er ikke en akseptabel løsning for en rettighetsbasert ordning, med flere tusen søkere innenfor et kort tidsrom. Erfaringen fra ordningen i Skatteetaten har vist at det er viktig å ha på plass gode og effektive mekanismer for å forhindre misbruk og kreve tilbake støtte som er betalt ut på feil grunnlag.

Dersom loven om kompensasjonsordningen skal tilpasses Innovasjon Norge som forvalter, må det gjøres betydelige endringer, bl. a. for å ivareta klageadgang og utvidet mulighet til å ilegge overtredelsesgebyr og kreve tilbakebetaling av tilskudd. Etersom Innovasjon Norge per i dag ikke administrerer noen rettighetsbaserte ordninger, har vi ikke en modell eller løsning klar på hvordan dette evt. kan håndteres.

I tillegg til juridiske problemstillinger er det som tidligere beskrevet også praktiske hindringer for at Innovasjon Norge kan forvalte en midlertidig tilskuddsordning av det omfanget det her er snakk om. Innovasjon Norge har verken systemer eller rutiner som er innrettet for å håndtere prosessene i en rettighetsbasert finansieringsordning. Selskapets egen vurdering er at det vil ta flere måneder å gjennomføre den nødvendige utviklingen og systemtilpasningen for en rettighetsbasert ordning. Jeg viser i denne sammenheng til mitt brev av 11. desember 2020, hvor jeg redegjorde for at det av flere årsaker er praktisk talt umulig å etablere en fullt operativ støtteordning før jul. Utbetalinger fra kompensasjonsordningen for næringslivet som forvaltes av Brønnøysundregistrene, vil starte i uke 3.

Nærings- og fiskeridepartementet er ikke kjent med andre ESA-godkjente ordninger eller gruppeunntak som allerede i dag kan hjemle en ordning slik det her foreslås. Med mindre ordningen innrettes etter gruppeunntak må ordninger som innebærer statsstøtte godkjennes enkeltvis av ESA. En ordning godkjent for en målgruppe i et land kan dermed ikke overføres til en annen målgruppe eller et annet land uten ny godkjenning.

Med hilsen

Iselin Nybø

Iselin Nybø

